

החלום

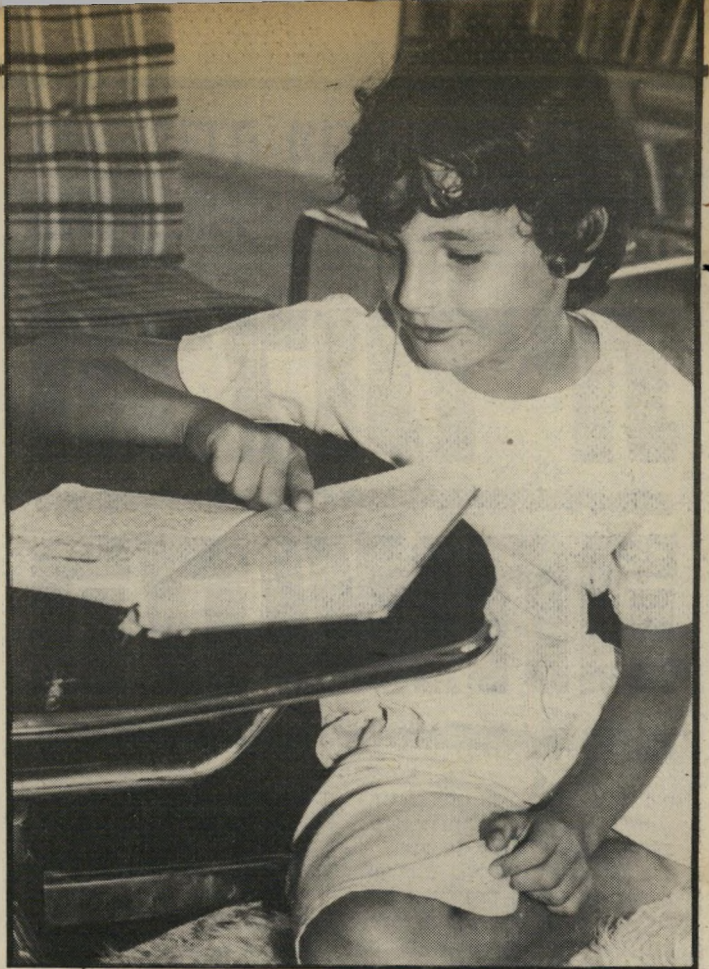
שנגזל

האמהות כמצויות בתוך הבית רוב הזמן, עסוקות בעבודות הבית ובטיפול בילדים, למרות שהתמונה החברתית הולכת ומשתנה. מעט מאוד אמהות מופיעות כמספקות מידע לילדים, כפותרות להן בעיות, לעומתן, האבות מופיעים כמנהיגי המישפחה. הם מספקים פעילויות, גבריות מסור תיות: מספקים מידע, פותרים בעיות, מפרנסים את המישפחה. מיגוון עיסוקיהם מחוץ לבית הוא גרול מאוד.

יותר מכך. כהן מצא, שהאמהות מוצגות באופן נלעג: "אנו מוצאים את האם המבולבלת, הלא-מתפקדת, זו ששורפת עוגה ושוברת כלים; אמה מבוהלת, מיואשת, מנדרדת, מגזימה, נזופת..."

כאשר הגברים מוצגים באופן נלעג, הם תמיד רומים לנשים: "רכרכי כמו אשה" למשל. אך ביטוי כמו: "הוא קשוח" כמו כל הגברים, נחשב משום-מה לכבוד גדול.

כהן מצא עוד, כי האמהות מוצגות בדרך-כלל כמשעממות. כשהן מדברות, הן אומרות שטויות, רבנים

גינת אריאל, בת 8 וחצי, חקרה במשך שנה וחצי את ספרי-הילדים שלה וגילתה שהם גדושים בהשמצות נגד ילדות ונשים

אבל רוגז לחוד והנאה לחוד. היא יודעת להפריד בין הרבים. לכן היא ממשיכה לקרוא ספרים בקצב מדהים, למרות מה שהיא מוצאת בהם, וממשיכה ללכת למסבות, למרות מה שהיא שומעת בהן.

הטובות לטייסים

ספרות הילדים היא חומר הגלם של החלומות, מסבירות עורכות נגה במאמרה-המערכת שלהן. כשהיינו ילדות, הילכנו גם אנו ביערות-עדר ובטירות קסומות. עוד יכולנו לחלום ולשאוף להיות אבירות, מדעניות וטייסות-חלל. אך בשעה שהבנו כי נגרל להיות נשים, וכי כל אותם דברים מסעירים ומלהיבים שעליהם קראנו לא לנו הם — בשעה זו נגזל מאיתנו החלום.

ככל שנותר לנו הוא להיות אשתו של אביר, אשתו של מרצן ואשתו של טייס. כמו בסיסמה: הטובים לטייסים — הטובות לטייסים. כיצד נגזל החלום? ספרי-הילדים הם אחד המכשירים האדירים לעיצוב המושגים, הדימויים, הרעיונות, הרגשות וההתנהגות של הילדים.

מחקריהם של המבוגרים מאשרים את מה שגילתה גינת. ממחקרים רבים מתברר, כי הספרים הנפוצים ביותר נוקטים גישה כרויה של מיננות (כלעז: סכסיום). דהיינו: ייחוס תכונות יוקר תיות ותפקידים חברתיים חשובים, או הנחשבים לחשובים, לגברים — ותכונות שליליות או תפקידים נחותים לנשים.

פרופסור אריז כהן, ראש בית-הספר לחינוך באוניברסיטת חיפה, חקר אף הוא את העניין. מחקרו טרם התפרסם, אך הוא הסכים להעניק לנגה ראיון. מחקריו האקדמיים מחזקים את תוצאות הממצאים של גינת.

מאז כיתה בית, כשהייתי בת 7, ספרה גינת, "התחלתי להראות לאמא שלי כל קטע מרגיז שנתקלתי בו בספרים שלי". אחרי-כך עשתה לעצמה מינהג: הייתי מעתיקה את הקטעים האלה ואמא שמרה לי עליהם. "אני תולעת-ספרים, אוהבת מאוד לקרוא, וכך אספתי במשך שנה וחצי רזומות מעשרות ספרים."

גם בחיי היום-יום, כמו בספרים, היא נתקלת במיקרים מרגיזים. לא מזמן השתתפה במסיבה, שבה התבקשו הילדים לסדר מחדש את הכיסאות. כשגם הילדות נרתמו למלאכה, נזפה בהן בעלת-הבית, אמו של המארח: "תפסיקו, זו עבודה של בנים!"

לא תמיד היא מעירה על מה שהיא רואה. מי שלא מבין מה מרגיז בדברים האלה — לא כדאי להסביר לה! בבית לעומת זאת, היא נוהגת אחרת. אבא אומר שאני מגזימה, אבל אני תמיד מעירה לאמא, כשאני חושבת שהיא מתנהגת בצורה לא-פמיניסטית.

עוברים בחריצות, ישרים, מכובדים, רואים לעם. הנשים, לעומתם, הן רעות, טיפשות, חלשות, מתבלבלות משומדמה, לכסות את ראשם ולגדל פאות. בעוד כמה שנים, כשגינת אריאל

"הבנות ממש מטומטמות!"

לפי סיפרי הילדים, נועדו הילדים לגדול ולהיות גברים גיבורים. מה לומדות הילדות על עצמן ועל עתידן? גינת אריאל אספה את הרזומות הבאות:

- הילדות הן יצורים משונים... אין ספק שהן לא בני-אדם כשרים ורגילים.
- (א' גדות שלומצי ופנק יוצאים לפעולה. עמ' 69)
- שקט אשה. תני לגברים להחליט.
- (א' גדות מופיק וחבורת גשר הזהב. עמ' 44)
- הבנות ממש מטומטמות. כבר כשהן כאלה קטנות.
- (ב' קלירי הנרי וידידיו. עמ' 96)
- אחרי-כך נשכח הדבר מליבה. כך הן הנשים.
- (אריק קסטנר אמיל והבלשים. עמ' 4)
- מה מיסכנות אנו. הנשים.
- (אריק קסטנר אמיל והבלשים. עמ' 165)
- זו דרך הנשים תמיד. לפחד... שוב אנו רואים כי אך מישגה הוא להקשיב אל כל מיני קולות פנימיים. המדריכים את מנוחתן של נשים רגישות. אך דימיון מתעה הוא.
- (אריק קסטנר אמיל והתאומים. עמ' 165)
- רק ילדה מסוגלת לגלות את מקום המחבוא הנפלא שלנו ביום הראשון!
- (א' בליטון השביעייה הסודית מצטיינת. עמ' 33)
- הווו — ילדות! מה משעממות הן!
- (א' בליטון השביעייה הסודית מצילה. עמ' 84)
- בנות!... הן כולן דומות!
- (א' בליטון השביעייה הסודית חונגת. עמ' 10)
- אנחנו יודעים שכל הבנות פחדניות.
- (ח' בורשטיין הרפתקות צ'יפופו בצרפת. עמ' 21)
- היא נמנתה עם סוג הנשים המרחרחרות בקדרות של אחרים (וישנן רבות כאלה).
- (עלי נבא וארבעים השודדים. הוצאת מסדה. עמ' 31)

בשעת-סכנה... ויפות-תואר. בשנים האחרונות, מאז הופקד תיק החינוך בידי המפר"ל, צצה גם מכה חדשה בספרי-הילמוד: הגברים נוטים, קוראת.

החוקרת ואמה גינת קטעים משמיצים מספרי-הילדים שלה. "אני מעתיקה את המישפטים המרגיזים ואמא אוספת אותם". אמה, מירה אריאל